

Mr. Jasmin JAJČEVIĆ

Centar za istraživanje moderne i savremene historije Tuzla

Izveštaj sa NAUČNE MANIFESTACIJE „HISTORIJSKI POGLEDI“, Tuzla, 8. i 9. novembar 2018. godine

U sklopu realizacije redovnih programskih sadržaja, Centar za istraživanje moderne i savremene historije Tuzla u saradnji sa Odsjekom za historiju Filozofskog fakulteta Univerziteta u Tuzli je 8. i 9. novembra 2018. godine održao Naučnu manifestaciju “Historijski pogledi” u okviru koje je realizirana Naučna konferencija pod nazivom *Bosna i Hercegovina 1878-2018. – politički i društveni procesi*. Naučna konferencija je održana u povodu značajnih godišnjica, a to su: 140 godina od Berlinskog kongresa i okupacije Bosne i Hercegovine od strane Austro-

Ugarske monarhije, zatim 110 godina od aneksije Bosne i Hercegovine, 100 godina od završetka Prvog svjetskog rata i stvaranja Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca, 70 godina od sukoba KPJ i Informbiroa i 50 godina od studentskih protesta. Svi ovi događaji imali su velikog utjecaja na političke i društvene procese u Bosni i Hercegovini.

Realizaciju Naučne manifestacije “Historijski pogledi”, finansijski je podržalo Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke, kao i sponzor BH Telecom. Medijski pokrovitelj Naučne manifestacije bila je Radio televizija Tuzlanskog kantona.

The poster features a map of Bosnia and Herzegovina as a background. At the top left, there are logos for the Center for Research of Modern and Contemporary History of Tuzla and the Faculty of Arts, Tuzla University. The text on the poster includes: 'Centar za istraživanje moderne i savremene historije Tuzla i Odsjek za historiju Filozofskog fakulteta Univerziteta u Tuzli organiziraju NAUČNU MANIFESTACIJU Historijski pogledi'. It also mentions 'Program naučne manifestacije: NAUČNA KONFERENCIJA "Bosna i Hercegovina 1878-2018: Politički i društveni procesi" PROMOCIJA ČASOPISA "Historijski pogledi" broj 1'. Logos for FMON, the Ministry of Education and Science, and BH Telecom are present. At the bottom, it states: '8. i 9. novembar 2018. godine, u 16 h Hotel "Tuzla" ("A-Hoteli"), Kongresna sala'.

Finansijsku podršku u izdavanju prvog broja časopisa *Historijski pogledi* pružila je Fondacija za izdavaštvo iz Sarajeva.

Prošlost i sadašnjost su historijski povezane i za neke događaje za koje se smatralo da su završeni, poslije određenog vremena utvrđujemo da ponovo dolaze na red dnevnih aktuelnosti, smatraju historičari.

Kada su se prije par godina prvi put pojavile arapske izbjeglice, mi smo se pitali otkud i kako. Malo se ko od nas zapitao da smo nekada živjeli u zajedničkoj državi. Pitanje je šta doista znamo o toj državi, kaže dr. sc. Safet Bandžović, naučni savjetnik na Institutu za historiju Univerziteta u Sarajevu.

Na prostoru nekadašnjeg Osmanskog carstva sada postoji 40 država, a mi o njihovoj pojedinačnoj prošlosti i međusobnim odnosima znamo vrlo malo, kažu organizatori manifestacije na nivou Univerziteta u Tuzli i u Centru za istraživanje moderne i savremene historije Tuzla. Konferencija je organizirana simbolično ove godine kada se obilježava nekoliko značajnih godišnjica: 140 godina od Berlinskog kongresa i dolaska austrougarske uprave u Bosnu i Hercegovinu, nakon uprave Osmanlijskog carstva, zatim 110 godina od austrougarske aneksije, kada je Bosna uključena u političko i privredno područje Austro-Ugarske monarhije, te 100 godina od završetka Prvog svjetskog rata i nastanka Države i Kraljevine SHS. *Naravno tu treba promatrati i niz drugih motiva koji su utjecali da dođe do održavanja jedne ovakve konferencije. Sedamdesetpet godina je od Prvog zasjedanja ZAVNOBiH-a. Te odluke su značajne, jer se i danas taj dan obilježava kao Dan državnosti Bosne i Hercegovine.. Tu je i 1948. godina koja je također ostavila velike posljedice na SFRJ, odnosno Bosnu i Hercegovinu, sukob Staljin – Tito,* pojašnjava prof. dr. Sead Selimović, šef Odsjeka za historiju Filozofskog fakulteta Univerziteta u Tuzli.

Prilog 1. Promocija prvog broja časopisa *Historijski pogledi*.

Ovaj događaj u Tuzli, aktualizirao je i teme poput nacionalnog priznanja Muslimana iz 1968. godine, velike studentske proteste u Evropi iz tog doba koji su se reflektovali i na tadašnju Jugoslaviju, ali i događaje iz nedavne prošlosti Bosne i Hercegovine, kao što je popis stanovništva od kojeg je već prošlo pet godina. Među učesnicima ove dvodnevne naučne konferencije bili su ugledni profesori iz Bosne i Hercegovine, Srbije, Hrvatske i Makedonije, zaposlenici arhiva i instituta, te studenti.

Prije početka naučne konferencije održana je i promocija prvog broja časopisa *Historijski pogledi* čiji je izdavač Centar za istraživanje moderne i savremene historije Tuzla. Promotori časopisa bili su: prof. dr. Omer Hamzić, mr. sc. Ramiza Smajić i prof. dr. Izet Šabotić.

O ovim i drugim historijskim temama gledajući na njih sa distance iz 21. stoljeća, pisali su autori u prvom broju časopisa *Historijski pogledi* koji je promoviran prvog dana dvodnevne naučne konferencije u Tuzli. *Cilj je da se pobudi želja za istraživanjem kod naših mladih istraživača, da kroz časopis promoviramo znanje putem istraživanja i damo prostor educiranju mladih historičara*, kaže prof. dr. Izet Šabotić, profesor Filozofskog fakulteta Univerziteta u Tuzli, koji je i urednik časopisa *Historijski pogledi*.

Nakon promocije časopisa počela je naučna konferencija visokog nivoa sa međunarodnim učešćem, tj. pored naučnika iz Bosne i Hercegovine, učestvovali su i vrsni naučnici iz nekoliko evropskih zemalja (Hrvatske, Makedonije, Srbije). Da je riječ o veoma ozbiljnom naučnom sadržaju edukativnog karaktera najbolje potvrđuje broj učesnika na naučnoj konferenciji 19 (devetnaest).

Učesnike konferencije u ime organizatora pozdravio je prof. dr. Sead Selimović, izvršni direktor Centra za istraživanje moderne i savremene historije Tuzla.

Planirana problematika koja je prezentovana na ovoj naučnoj konferenciji bila je podijeljena u tri sesije:

I sesija:

- Dr. sc. Safet BANDŽOVIĆ, naučni savjetnik, *Institut za historiju Univerziteta u Sarajevu* (Bosna i Hercegovina), **Nedovršena prošlost u vrtlozima balkanizacije: Refleksije „Istočnog pitanja u historijskoj perspektivi**.
- Dr. sc. Zećir RAMČILOVIĆ, Mersida RAMČILOVIĆ, *Institut za nacionalnu historiju Skoplje* (Makedonija) **Demografske promjene nakon Berlinskog kongresa (1878) u Bosni i Hercegovini**.
- Prof. dr. Izet ŠABOTIĆ, *Filozofski fakultet Univerziteta u Tuzli* (Bosna i Hercegovina), **Prilike u Tuzli i tuzlanskom kraju neposredno nakon Berlinskog kongresa**.
- Prof. dr. Ivan BALTA, *Sveučilište J. J. Strossmayer u Osijeku* (Hrvatska), **Briga za narod u dijaspori od latentnog sukoba sa domicilnim narodom – aktualizacija prošlosti na sadašnjost u Bosni i Hercegovini**.
- Igor MIŠKOVIĆ, *Institut za historiju Univerziteta u Sarajevu* (Bosna i Hercegovina), **Uticaj časopisa “Pregled” na društveni i kulturni život Bosne i Hercegovine kroz pisanje o agrarnoj problematici 1910-1913**.
- Dr. sc. Edin VELADŽIĆ, *Ministarstvo civilnih poslova Bosne i Hercegovine* (Bosna i Hercegovina), **Tragom pisane riječi vjerske intelegencije Bošnjaka u austrougarskom razdoblju i njihova prosvjetiteljska uloga**.

Diskusija
****
Kafe pauza (11:00–11:30 h)
11:30–13:30 (III sesija)
Mr. Semir HADŽIMUSIĆ
Zavod za zaštitu kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa Tuzlanskog kantona (Bosna i Hercegovina)
Opismenjavanje stanovništva kao predušlov obnove i provođenja prvog petogodišnjeg plana u Bosni i Hercegovini
Mr. Jasmin JAJČEVIĆ
Centar za istraživanje moderne i savremene historije Tuzla (Bosna i Hercegovina)
Tuzlanske reakcije na studentske demonstracije u Jugoslaviji juna 1968. godine
Dr. sc. Dženita SARAC–RUJANAC
Institut za historiju Univerziteta u Sarajevu (Bosna i Hercegovina)
Politički zemljotres nakon oktobra 1969. godine. Odnos rukovodstva Socijalističke Republike Bosne i Hercegovine i saveznog centra početkom 1970-tih godina
Mr. Jasmin MEDIĆ
Institut za historiju Univerziteta u Sarajevu (Bosna i Hercegovina)
Utjecaj rata u Hrvatskoj na zbijanja u Bosanskoj krajini 1991. godine
Dr. sc. Senija MILIŠIĆ, naučni savjetnik
Institut za historiju Univerziteta u Sarajevu (Bosna i Hercegovina)
Etničko čišćenje bošnjačkog stanovništva 1992–1995. (metodi, pravci, statistički pokazatelji)

Dr. sc. Filip ŠKILJAN
Institut za migracije i narodnost Zagreb (Hrvatska)
Migracije iz zapadne Bosne na Kordun i Sisak
Mr. Semir HADŽIMUSIĆ
Zavod za zaštitu kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa Tuzlanskog kantona (Bosna i Hercegovina)
Prezentacija projekta doktorske disertacije Opismenjavanje stanovništva u Bosni i Hercegovini u periodu obnove (1945–1948)
Diskusija
****
Zaključci
****
Zajednički ručak (13:30 h)
****

Pokrovitelji:
Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke
Medijski pokrovitelj:
JP Radio-televizija Tuzlanskog kantona
Sponzor:
BH Telecom

Centar za istraživanje moderne i savremene historije Tuzla

NAUČNA MANIFESTACIJA
“HISTORIJSKI POGLEDI”
u okviru manifestacije
Naučna konferencija BOSNA I HERCEGOVINE 1878–2018. – politički i društveni procesi
Promocija časopisa HISTORIJSKI POGLEDI br. 1
PROGRAM
„A–Hoteli“ Tuzla (Hotel “Tuzla”) Tuzla, 8 – 9. novembar 2018.

Prilog 2. Program Naučne manifestacije „Historijski pogledi“.

II sesija:

- Prof. dr. Senaid HADŽIĆ, *Filozofski fakultet Univerziteta u Tuzli* (Bosna i Hercegovina), **Hrvatska štampa o događajima u Bosni i Hercegovini 70-tih godina 19. stoljeća i 90-tih godina 20. stoljeća: Prošlost u sadašnjosti i/ili sadašnjost u prošlosti.**
- Prof. dr. Adnan JAHIĆ, *Filozofski fakultet Univerziteta u Tuzli* (Bosna i Hercegovina), **Bošnjak o Bošnjacima. Društveni i kulturni život Bošnjaka na razmeđu XIX i XX stoljeća**
- Prof. dr. Redžep ŠKRIJELJ, *Državni univerzitet Novi Pazar* (Srbija), **Zdravstvene prilike u Sandžaku u vrijeme austrougarske okupacije (1915–1918).**
- Mr. sc. Omer ZULIĆ, *Arhiv Tuzlanskog kantona* (Bosna i Hercegovina), **Ulazak Bosne i Hercegovine u Kraljevinu Srba, Hrvata i Slovenaca prema pisanju Narodnog jedinstva.**
- Prof. dr. Sead SELIMOVIĆ, *Filozofski fakultet Univerziteta u Tuzli* (Bosna i Hercegovina), **Školstvo u službi ideje narodnog i državnog jedinstva: Prosvjetna politika Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca u Bosni i Hercegovini (1918–1929).**
- Prof. dr. Omer HAMZIĆ, *Izdavačka kuća „Monos“, Gračanica, Časopis za kulturnu historiju „Gračanički glasnik* (Bosna i Hercegovina), **Kako je i zašto došlo do ukidanja i ponovne uspostave sreza Tešanj**

– **administrativno-političke promjene u tom prostoru od 1933. do 1936. godine.**

- Mr. sc. Ramiza SMAJIĆ, *Institut za historiju Univerziteta u Sarajevu* (Bosna i Hercegovina), **Bosna u osmanističkom fokusu: paralele jugoslovenskog i postjugoslovenskog perioda.**

III sesija:

- Mr. Semir HADŽIMUSIĆ, *Zavod za zaštitu kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa Tuzlanskog kantona* (Bosna i Hercegovina), **Opismenjavanje stanovništva kao preduslov obnove i provođenja prvog petogodišnjeg plana u Bosni i Hercegovini.**
- Mr. Jasmin JAJČEVIĆ, *Centar za istraživanje moderne i savremene historije Tuzla* (Bosna i Hercegovina), **Tuzlanske reakcije na studentske demonstracije u Jugoslaviji juna 1968. godine.**
- Dr. sc. Dženita SARAČ-RUJANAC, *Institut za historiju Univerziteta u Sarajevu* (Bosna i Hercegovina) **Politički zemljotres nakon oktobra 1969. godine. Odnos rukovodstva Socijalističke Republike Bosne i Hercegovine i saveznog centra početkom 1970-tih godina.**
- Mr. Jasmin MEDIĆ, *Institut za historiju Univerziteta u Sarajevu* (Bosna i Hercegovina), **Utjecaj rata u Hrvatskoj na zbivanja u Bosanskoj krajini 1991. godine.**
- Dr. sc. Senija MILIŠIĆ, naučni savjetnik, *Institut za historiju Univerziteta u Sarajevu* (Bosna i Hercegovina), **Etničko čišćenje bošnjačkog stanovništva 1992-1995. (metodi, pravci, statistički pokazatelji).**
- Dr. sc. Filip ŠKILJAN, *Institut za migracije i narodnost Zagreb* (Hrvatska), **Migracije iz zapadne Bosne na Kordun i Sisak.**

Dodatna aktivnost na Naučnoj konferenciji je bila prezentacija projekta doktorske disertacije mr. Semira Hadžimusića, ***Opismenjavanje stanovništva u Bosni i Hercegovini u periodu obnove (1945-1948).***

Ova naučna konferencija je odgovorila na važna, ali i dalje aktuelna pitanja iz prošlosti Bosne i Hercegovine. Obilježavanje značajnih godišnjica iz historije Bosne i Hercegovine, predstavlja na neki način dodatno educiranje i podizanje svijesti kod mladih historičara, pa i studenata o važnosti obilježavanja značajnih godišnjica iz historije Bosne i Hercegovine. Naučna konferencija je trebala dati podstrek svim budućim historičarima, da kontinuirano prate i održavaju naučne skupove o značajnim godišnjicama iz historije Bosne i Hercegovine, osobito iz oblasti političkih i društvenih procesa, da na taj način i razmjenjuju iskustava sa naučnicima iz drugih susjednih zemalja o historijskim procesima u Bosni i Hercegovini, da tragaju i istražuju nove historijske činjenice o događajima koji su obilježili historiju Bosne i Hercegovine.

Aktualna pitanja bosanskohercegovačke historije vezana za obilježavanje značajnih godišnjica potrebne su za narod Bosne i Hercegovine, zatim za učenike, studente i sve druge ljude kako bi se ukazao višegodišnji (hiljadugodišnji) kontinuitet postojanja države Bosne i Hercegovine.

Prilog 3. Učesnici Naučne manifestacije „Historijski pogledi”, Tuzla 2018.

Iz tog razloga smatrali smo da je potrebno i na ovaj način ukazati na značaj, potrebu i neminovnost očuvanja historije Bosne i Hercegovine u svim njenim fazama kroz koje je prošla kroz historiju. Iz ovih razloga naučna konferencija *Bosna i Hercegovina 1878-2018: politički i društveni procesi* koja je održana u okviru naučne manifestacije „Historijski pogledi“ dodatno je dala na značaju ovim pitanjima, jer je to potreba historijske nauke, ali i historiografije u cjelini.